

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงการต่างประเทศและรัฐบาลในการดำเนินความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับรัฐบาลต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศทางด้านเศรษฐกิจ โดยมีภารกิจหลักในการประสานข้อมูล ติดตามพัฒนาการ และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชนไทย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศจึงมีภารกิจในการติดตาม ศึกษา ประมวล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและแนวโน้มทางเศรษฐกิจ การค้า การเงิน/การคลัง ของโลก ตลอดจนรวบรวม เผยแพร่ข้อมูลทางเศรษฐกิจและโอกาสทางการค้า การลงทุน ในต่างประเทศให้แก่ภาคเอกชนไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ภาคธุรกิจเอกชนไทยได้รับทราบข้อมูลที่ทันสมัยและสามารถปรับตัวให้เท่าทันพัฒนาการทางเศรษฐกิจของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยต่าง ๆ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 หน่วยงาน คือ

1. **สำนักงานเลขานุการกรม** มีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของกองต่าง ๆ ภายในกรมเศรษฐกิจฯ และทำหน้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกหรือประสานราชการทั่วไปซึ่งมิได้แยกหรือกำหนดให้เป็นหน้าที่ของกองใดกองหนึ่งของกรมเศรษฐกิจฯ โดยเฉพาะ อาทิ งานสารบรรณ งานเลขานุการ งานงบประมาณ งานบุคคลากร งานพัสดุ การรวบรวมและรายงานผลการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบราชการ นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยงานหลักของกรมในการจัดทำภารกิจและยุทธศาสตร์ของกรมฯ เพื่อให้สามารถตอบสนองและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ ในภาพรวม

2. **กองสนเทศเศรษฐกิจ** มีหน้าที่ในการติดตาม ศึกษา ประมวล และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ ตลอดจนสถานะ แนวโน้ม นโยบาย และพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศทางการเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจของไทย นอกจากนี้ ยังมีภารกิจหลักในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน ให้แก่ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยที่ผ่านมา กองสนเทศเศรษฐกิจได้พัฒนาและปรับปรุงช่องทางการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจแก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองนโยบายการทูตสาธารณะที่มุ่งเน้นการเข้าถึงประชาชนและกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

กองสนเทศเศรษฐกิจยังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง ผลักดันนโยบายเชิงรุกทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและภาคเอกชนไทย อาทิ

- นโยบายครัวไทยสู่โลก ซึ่งมุ่งเน้นการส่งเสริมความนิยมในอาหารไทยและให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลก (Kitchen of the World) ซึ่งจะส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวและการส่งออกสินค้าอาหาร วัตถุดิบ และเครื่องปรุงต่าง ๆ ของไทยด้วย

- นโยบายศูนย์กลางสุขภาพ (Medical Hub) มุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจบริการด้านสุขภาพของไทย อาทิ สถานพยาบาล การแพทย์แผนไทย สมุนไพรไทย ผลิตภัณฑ์สุขภาพและธุรกิจสปาไทย ให้แพร่หลายและได้รับการยอมรับในหมู่ชาวต่างชาติซึ่งจะส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวและสร้างรายได้เข้าประเทศ

- การพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลไทย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อสินค้าฮาลาลของประเทศไทยอันจะทำให้ไทยเป็นแหล่งผลิตและส่งออกอาหารฮาลาลที่สำคัญของโลกต่อไป

- การดำเนินงานภายใต้กรอบองค์การมหกรรมโลก ซึ่งประกอบด้วย (1) การจัดงาน Shanghai World Expo 2010 (2) การจัดงาน Yeosu International Exposition 2012 ณ เมืองยอซู สาธารณรัฐเกาหลี (3) การจัดงาน World Expo 2015 ณ เมืองมิลาน สาธารณรัฐอิตาลี และ (4) โครงการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมโลก World Expo 2020 ของประเทศไทย โดยในขั้นนี้ คณะทำงานเตรียมการสำหรับโครงการฯ ได้คัดเลือกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชลบุรี และเชียงใหม่ ให้เป็นสถานที่จัดงานในเบื้องต้น ซึ่งหากประเทศไทยได้รับการคัดเลือกให้เป็นเจ้าภาพจัดงาน World Expo 2020 (พ.ศ. 2563) ก็ จะส่งผลดีต่อสถานะการท่องเที่ยวและการจ้างงานในประเทศเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้มอบหมายให้กองสนเทศเศรษฐกิจเป็นหน่วยประสานหลัก (focal point) ในด้านพลังงานและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความร่วมมือด้านพลังงานและพลังงานทดแทน การสนับสนุนประเด็นด้านพลังงานของไทยให้ได้รับการตอบสนองในเวทีระหว่างประเทศ การสนับสนุนภาคเอกชนของไทยในการขยายโอกาสและสู่ทางการค้าการลงทุน การวิจัยและพัฒนาด้านพลังงาน การส่งเสริมความร่วมมือและนวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับต่างประเทศ

3. กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีหน้าที่ในการติดตาม ศึกษา ประมวล วิเคราะห์ สภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจโลก เป็นหน่วยงานกลางในการประสาน กำหนดท่าที และผลักดันการดำเนินงานร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนะนโยบายและแนวทางความร่วมมือด้านการเงิน การค้า การลงทุน และการพัฒนาระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้แทนของรัฐบาลในการบริหารความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศกับองค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การเงิน และการพัฒนาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง อาทิ องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) กองทุน

การเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD)

กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศยังมีบทบาทในการผลักดันนโยบายในกลุ่ม
การเกษตร

ระหว่างประเทศภายใต้กรอบ Food and Agriculture Organization (FAO) กลุ่มการขนส่งระหว่างประเทศ ได้แก่ International Maritime Organization (IMO) และ International Civil Aviation Organization (ICAO) ตลอดจนประสาน ติดตามข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศ เปรียบเทียบ และปฏิบัติตามพันธกรณีในความตกลงทางเศรษฐกิจต่าง ๆ อาทิ ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน ความตกลงบริการเดินอากาศ และความตกลงการค้าเสรี ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันความตกลงทางเศรษฐกิจเหล่านี้ยังอยู่ระหว่างการเจรจากับอีกหลายประเทศ โดยในส่วนของความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนนั้น ได้มีผลใช้บังคับไปแล้วกว่า 35 ฉบับ และอยู่ระหว่างการเจรจาและดำเนินการอีกกว่า 50 ฉบับ

นอกจากนี้ กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศยังเป็นหน่วยประสานงานในระดับด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญ อาทิ

- **ทรัพย์สินทางปัญญา** โดยมีบทบาทสำคัญร่วมกับกรมทรัพย์สินทางปัญญาในการประสานความร่วมมือกับองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property : WIPO) ในเรื่องลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า การคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรพันธุกรรมฯลฯ ตลอดจนผลักดันนโยบายและความร่วมมือทางด้านการพัฒนาและวิชาการภายใต้ WIPO Development Agenda โดยมุ่งผลักดันให้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)

- **เศรษฐกิจสร้างสรรค์** คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2552 เห็นชอบการผลักดันนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2553 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ได้เห็นชอบให้ประเทศไทยจัดมหกรรมระดับระหว่างประเทศเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในช่วงปลายปี 2553 ซึ่งในขั้นนี้ อยู่ระหว่างการเตรียมการจัดงานโดยคณะอนุกรรมการเตรียมการจัดมหกรรมระดับระหว่างประเทศเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งมีนายอลงกรณ์ พลบุตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน คณะอนุกรรมการฯ โดยมีผู้แทนกรมเศรษฐกิจฯ ร่วมเป็นองค์ประกอบในคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวด้วย

- **ความมั่นคงทางอาหาร** โดยที่ประเด็นด้านความมั่นคงทางอาหารเป็นวาระแห่งชาติ กรมเศรษฐกิจฯ จึงได้สนับสนุนบทบาทของไทยในการกำหนดนโยบายความมั่นคงทางอาหารโลกผ่านองค์การอาหารและเกษตรของสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization : FAO) นอกจากนี้ ยังสนับสนุนความมั่นคงทางอาหารในภาวะวิกฤตให้กับประเทศที่ประสบภัยพิบัติโดยยึดหลักมนุษยธรรม ซึ่งที่

ผ่านมา ไทยได้ให้ความช่วยเหลือโดยการบริจาคข้าวจำนวน 20,000 ตัน ผ่านโครงการอาหารโลก (World Food Program: WFP) เพื่อช่วยบรรเทาภาวะการขาดแคลนอาหารอันเนื่องมาจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวในเฮติ และยังให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมในลักษณะดังกล่าวร่วมกับ WFP เป็นระยะๆ เช่น การเป็น Staging Area ให้กับ WFP ในการขนถ่ายความช่วยเหลือเข้าไปยังพม่าในช่วงภัยพิบัติจากพายุไซโคลนนาร์กิส เป็นต้น

4. **กองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์และความร่วมมือ** มีบทบาทสำคัญในการผลักดันและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและดำเนินการตามนโยบายการต่างประเทศของรัฐบาลที่จะส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยผ่านกรอบอนุภูมิภาค ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี- เจ้าพระยา- แม่โขง (ACMECS) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC) แผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS) กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันประเทศพัฒนาแล้วและหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาให้ความสนใจในการพัฒนารอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขงมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดกรอบความร่วมมือใหม่ๆ คือ แม่น้ำโขงกับญี่ปุ่น (Mekong – Japan Cooperation) โดยวัตถุประสงค์ของกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค คือ การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการพัฒนาระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดภาระผลกระทบจากปัญหาสังคม เช่น การลักลอบเข้าเมืองอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ภารกิจหลักของกองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์และความร่วมมือ คือ เป็นหน่วยประสานงานหลักของประเทศกรอบความร่วมมือ ACMECS BIMSTEC Mekong-Japan ในการกำหนดทิศทางกรอบความร่วมมือ ผลักดันและติดตามการดำเนินความร่วมมือ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการประชุมระดับผู้นำระดับรัฐมนตรี และระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส นอกจากนั้น ยังเป็นหน่วยงานที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการความร่วมมือในกรอบ GMS และ IMT-GT ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานหลัก และการดำเนินการในกรอบทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้าน

นอกจากนั้น ในส่วนของกลไกในประเทศ ในด้านภาพรวมนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน กองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการร่วมกับสศช. ในคณะกรรมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ในการกำหนดทิศทางความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบอนุภูมิภาคทั้งหมด ทั้งในภาพรวม และในแต่ละสาขาความร่วมมือ ครอบคลุมด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมเชื่อมโยงไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านการเกษตร เช่น การทำเกษตรแบบมีสัญญา หรือ Contract farming การค้า การลงทุน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว เป็นต้น และในด้านกลไกการขับเคลื่อนนโยบายของความร่วมมือ กองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์ มีหน้าที่ประสานงานกับสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศ (สพร) ซึ่งเป็นหน่วยงานให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ และสำนักงานความร่วมมือพัฒนา

เศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพพ) ซึ่งเป็นหน่วยงานให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน โดยเฉพาะเงินกู้ผ่อนปรน เพื่อให้เป็นไปตามทิศทางนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาล

นอกเหนือจากภารกิจที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กรมเศรษฐกิจฯ ยังมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทเชิงรุกทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสนับสนุนและเพิ่มโอกาสทางด้านการค้า การลงทุน ให้แก่ภาคธุรกิจเอกชนและสาธารณชนที่สนใจ และมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ โดยในปัจจุบันกรมเศรษฐกิจฯ มีการเผยแพร่ข้อมูล

ข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิ

- 1.) หนังสือพิมพ์ ได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ และฐานเศรษฐกิจ
- 2.) เว็บไซต์ www.mfa.go.th/business (เน้นข้อมูลความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจในต่างประเทศ อาทิ การประมูลงานก่อสร้าง การจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการ รายงานบริษัท/เอกชนที่ต้องการสั่งซื้อสินค้าของไทย การจัดกิจกรรมส่งเสริมการค้า การท่องเที่ยว ของสถานเอกอัครราชทูต / สถานกงสุลใหญ่/ สำนักงานต่าง ๆ)
- 3.) เว็บไซต์ของศูนย์บริการข้อมูลธุรกิจไทย (Business Information Centre : BIC) <http://www.mfa.go.th/bizthai> เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านการค้าและการลงทุนแก่นักธุรกิจไทยในต่างประเทศ ที่ดำเนินการโดยสถานเอกอัครราชทูต/ สถานกงสุลใหญ่ของไทย รวม 28 แห่งทั่วโลก

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ดำเนินภารกิจสำคัญๆ ที่สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศและนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนากับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศหรือองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและประชาคมโลก มีศักยภาพในฐานะหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจหรือหุ้นส่วนในการพัฒนา เช่น สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน อินเดีย อาเซียน สหภาพยุโรป APEC ฯลฯ ตลอดจนรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในบริบทของความสัมพันธภาพกับประเทศหรือเขตเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อไทยรองลงมา อาทิ ใต้หวัน เกาหลีเหนือ แคนาดา นิวซีแลนด์ แอฟริกากลาง และละตินอเมริกาด้วย

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กรกฎาคม 2555